

به رنگ عشق

درباره سریال **خاک سرخ** که یکی از مهم ترین آثار با محوریت خرمشهر است

نباید فراموش شود. حاتمی کیا با این پیشینه به سریال «خاک سرخ» رسید. در کارنامه او جای یک اثر که مقاومت خرمشهر را نشان دهد، خالی بود....

قصه لایلا، لیلی و دیگران

سریال «خاک سرخ» براساس یک کهن الگو ساخته شده: جدایی فرزند از خانواده. لایلا (لاله اسکندری) درست شبی که رخت سفید بر تن کرده، پی می برد از خانواده واقعی اش دور افتاده. عشق به نامزد (سعید با بازی حبیب رضایی) رنگ می بازد و عشق به خانواده، او را به خرمشهر می کشاند. این اتفاق، آغاز مسیری است که داستان را به روزهای اشغال خرمشهر می برد. لایلا با چشم خود می بیند که در گوشه ای از خاک وطن چه اتفاقات غمباری رخ می دهد. شهری که روزگاری میعادگاه عاشقان بود، حالا زیر چکمه سربازان بی رحم دشمن، نفس هایش به شماره افتاده. قصه خرمشهر، تلخ است اما در دل سیاهی ها، بی شمار قصه شیرین و «افسانه وار» وجود دارد. می گوییم «افسانه» چون اگر حکایت ها برای یک مخاطب غیرمطلع، روایت شود به سختی می تواند آن ها را باور کند. چه کسی باور می کند خرمشهر در نبردی نابرابر سقوط کند و معجزه وار آزاد شود؟ «خاک سرخ» گوشه ای از تاریخ را ورق می زند و در بستری عاشقانه روایتگر یک معجزه می شود.

نگاه استعاری کارگردان

شاید برخی دیالوگ ها و سکانس های سریال، «شعاری» و

انداخت. الگوی او در ساخت سریال همان نگاه سینمایی بود و حاتمی کیا اجازه نمی داد مسائل مثل سرعت تولید روی کیفیت اثر سوءبگذارد.

مرد جنگ

ابراهیم حاتمی کیا چهره شاخص سینمای دفاع مقدس بوده و هست. حتی وقتی فیلم کوتاه می ساخت، سوژه ها را از دل جنگ انتخاب می کرد. فیلم های «هویت» و «دیده بان» خبر از یک استعداد تازه می داد اما این «مهاجر» بود که همه نگاه ها را به سمت او خیره کرد. حاتمی کیا آمده بود تا جوهر دیگری قهرمان های جنگ را روایت کند و فضایی تازه در این سبک فیلمسازی پیشنهاد داد. حتی زمانی که دوربینش در خاکریز بود، بیش از همه خلوت آدم ها را برجسته می کرد. با پایان جنگ سراغ «ناگفته ها» رفت و فیلم هایش شد حدیث نفس چند نسل. او سال ۶۹ «وصل نیکان» را با موضوعی حاشیه ای درباره جنگ (موشکباران شهرها) ساخت و کمی بعد، سراغ «از کرخه تا راین» رفت. این فیلم فریاد کارگردانی است که نمی توانست مظلومیت بچه های جنگ را نادیده بگیرد. حاتمی کیا باز هم از جنگ و رزمندگان گفت و در «آژانس شیشه ای» بلندتر از همیشه فریاد برآورد. «روبان قرمز» او نگاهی استعاری به وطن دارد و «موج مرده» نیشتر دیگری است که گسست نسل آرمان خواه و فرزندان شان را هشدار می دهد. «ارتفاع پست» هم زبانی سرخ دارد و نهیبی است که خوزستان و مردمان قهرمانش

احمد رنجبر منتقد

اواخر دهه هفتاد ابراهیم حاتمی کیا با فیلمنامه ای به نام «لیلا و جنگ» نوشته مهدی سجاده چی مواجه شد. در روزهایی که آماده ساخت فیلم «ارتفاع پست» بود، تصمیم گرفت در اولین فرصت سراغ آن فیلمنامه برود و آن را تبدیل به سریال کند. قرابت تماتیک میان این دو اثر وجود دارد؛ نقطه مشترک هر دو مصائب مردم خوزستان است. یکی راوی شرایط آن ها در دوران جنگ است و دیگری پس از جنگ. حاتمی کیا تجربه کارگردانی سریال نداشت و اصلی ترین چالش همین مساله بود.

سلام خرمشهر

رسم ابراهیم حاتمی کیا این است که خود فیلمنامه آثارش را بنویسد. (به جز ارتفاع پست که به طور مشترک با اصغر فرهادی نوشت و بعدها فیلمنامه دعوت را با چیستا یثربی آماده کرد.) این بار هم زنده یاد مسعود بهبهانی نیا دست به کار شد و بر اساس «لیلا و جنگ» فیلمنامه سریال «خاک سرخ» را نوشت. بهبهانی نیا سال ها بعد هم فیلمنامه «کیمیا» را نوشت که بخش هایی از داستان این سریال هم در ارتباط با خرمشهر است. وقتی فیلمنامه «خاک سرخ» آماده شد، حاتمی کیا آن را بازنویسی کرد و تولید سریال را به تهیه کنندگی منوچهر محمدی به جریان

قفسی برای پرواز

کارگردان:

یوسف سیدمهدوی

نویسنده: احمد کاوری

تهیه کننده:

اردشیر ایران نژاد

بازیگران: امین زندگانی،

نقیسه روشن، ثریا قاسمی

سال ساخت: ۱۳۸۹

یکی دیگر از مجموعه هایی که مستقیماً به سقوط خرمشهر و مقاومت جانانه مردم پرداخته، قفسی برای پرواز است که به لحاظ قالب داستانی و شیوه روایت شباهت های کم رنگی هم با خاک سرخ دارد. احمد کاوری و روح الله صدیقی فیلمنامه این مجموعه را نوشتند. این مجموعه تلویزیونی از شبکه یک پخش شد. این مجموعه تلویزیونی در ۳۲ قسمت ۴۵ دقیقه ای تهیه شد که موضوع و داستان آن درباره آغاز جنگ و سیر تحول آن در طی هشت سال دفاع مقدس بود.

در چشم باد

کارگردان: مسعود

جعفری جوزانی

تهیه کننده: تولید مرکز

سیمافیلیم

بازیگران: پارسا پیروزفر،

کامبیز دیرباز، سعید نیک پور

سال ساخت: ۱۳۸۲

این مجموعه ۵۲ قسمتی به ۶۰ سال تاریخ معاصر ایران از کودتای رضاخانی ۱۲۹۹ تا آغاز جنگ تحمیلی و سر آخر فتح خرمشهر می پرداخت. «در چشم باد» قصه زندگی خانواده ای است که رویدادها و لحظات تلخ و شیرین زندگی شان از دوره قیام میرزا کوچک خان جنگلی تا آزادسازی خرمشهر در آن به تصویر کشیده می شود، قصه از زمانی آغاز می شود که میرزا کوچک خان جنگلی، در گیلان اعلام جمهوری می کند....

گل های گرمسیری

کارگردان: محمدمهدی

عسگری پور

تهیه کننده: محمدصادق

جلالی

بازیگران: آتیلا پسیانی،

بهنوش طباطبایی، اشکان

خطیبی

سال ساخت: ۱۳۸۶

این مجموعه داستان خود را در روزهای نزدیک به آغاز جنگ و با محوریت زوجی جوان (ناهد و رسول) روایت می کند. تعطیلی دانشگاه ها قبل از شروع جنگ تحمیلی باعث پراکنده شدن تعدادی از دانشجویان می شود. رسول نیز برای شرکت در جنگ عازم خرمشهر می شود و از ناهید جدا می افتد ناهید برای یافتن او موانع زیادی را پشت سر می گذارد، اما رسیدن دوباره ی این دو به یکدیگر سرآغاز ماجراهایی تازه است....